

»Mladi za napredek Maribora 2019«

36. srečanje

CIVILIZACIJE V ZNANSTVENI FANTASTIKI

Raziskovalno področje: SOCIOLOGIJA

Raziskovalna naloga

Avtor: TAN VNUK

Mentor: MIHAELA DORNER

Šola: OŠ FRANCA ROZMANA-STANETA MARIBOR

Število točk: 142

Mesto: 2

Priznanje: srebrno

Maribor, 2019

KAZALO VSEBINE

1 UVOD.....	6
2 NAMEN NALOGE	8
3 HIPOTEZE.....	9
4 METODOLOGIJA RAZISKOVANJA	10
5 ZNANSTVENA FANTASTIKA	11
6 CIVILZACIJA IN POLITIČNI SISTEMI.....	14
6.1 Civilizacija.....	14
6.2 Država	14
6.3 Politični sistemi.....	14
6.3.1 Demokracija	15
6.3.2 Avtoritarna država	15
6.3.3 Totalitarizem	15
7 ZNAČILNOSTI CIVILIZACIJ V OBRAVNAVANIH.....	16
ZNANSTVENOFANTASTIČNIH DELIH.....	16
7. 1 Fahrenheit 451	16
7.1.1 Podatki o filmu	16
7.1.2 O vsebini	17
7.1.3 Kratka obnova	17
7.1.4 Značilnosti civilizacije	18
7.1.5 Vrednote, nagrajevanje in kaznovanje	18
7.1.6 Komentar	18
7. 2 District 9	19
7.2.1 Podatki o filmu	19
7.2.2 O vsebini	19

7.2.3	Kratka obnova	20
7.2.4	Značilnosti civilizacije	20
7.2.5	Vrednote, nagrajevanje in kaznovanje	21
7.2.6	Komentar	21
7. 3	Blade Runner (Iztrebljevalec)	22
7.3.1	Podatki o filmu	22
7.3.2	O vsebini	22
7.3.3	Kratka obnova	23
7.3.4	Značilnosti civilizacije	23
7.3.5	Vrednote, nagrajevanje in kaznovanje	23
7. 4	Vojna zvezd	25
7.4.1	Podatki o filmu	25
7.4.2	O vsebini	25
7.4.3	Kratka obnova	26
7.4.4	Značilnosti civilizacije	26
7.4.5	Vrednote, nagrajevanje in kaznovanje	27
7.4.6	Komentar	27
7. 5	Zvezdne steze (Star Trek, 1979)	28
7.5.1	Podatki o filmu	28
7.5.2	O vsebini	28
7.5.3	Kratka obnova	29
7.5.4	Značilnosti civilizacije	29
7.5.5	Vrednote, nagrajevanje in kaznovanje	30
7.5.6	Komentar	30
8	DRUŽBENA ODGOVORNOST	32

9 RAZPRAVA	33
10 VIRI IN LITERAURA	36
10. 1 Literatura	36
10. 2 Spletni viri	36
10.3 Viri slik	37

KAZALO SLIK

Slika 1: Fahrenheit 451 (2018) (Vir: Fahrenheit 451[splet]).	16
Slika 2: District 9 (Vir: District 9 [splet]).	19
Slika 3: Blade Runner (Iztrebljevalec) (Vir: Blade Runner [splet]).	22
Slika 4: Vojsna zvezd (Vir: Vojsna zvezd [splet]).	25
Slika 5: Zvezdne steze (Vir: Zvezdne steze [splet]).	28

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 1: Značilnosti civilizacij v obravnavanih znanstvenofantastičnih delih.....	31
---	----

POVZETEK

V nalogi bom najprej pojasnil pojme znanstvena fantastika, civilizacija, država in politični sistemi. Nato bom predstavil civilizacije iz petih izbranih znanstvenofantastičnih del filmske in televizijske umetnosti, in sicer iz filmov Fahrenheit 451, District 9, Blade Runner, Vojska zvezd in iz serije Zvezdne steze. Predstavil bom vsebino del, kratko obnovo in splošne značilnosti civilizacij. Preučil bom njihove posebnosti, in sicer urejenost družbe, organizacijo, vrednote, kaj nagrajujejo in kaj kaznujejo. Predstavljene civilizacije bom primerjal, ugotavljal njihove podobnosti in razlike ter morebitno podobnost s sodobnimi družbami. Ugotavljal bom, ali izbrana dela predstavljajo napake civilizacij, ali so komentar na današnjo in preteklo družbo, ali so kritika nekega družbenega sistema in ali svobodo prikazujejo kot nevarnost. Zanimalo me bo, če imajo znanstvenofantastična dela izobraževalno vlogo in globlje bistvo, da se iz njih lahko kaj naučimo in nato izboljšamo v sedanji družbi.

1 UVOD

V vsakodnevnem življenju se velikokrat srečujemo z različnimi idejami in predlogi za izboljšanje družbe, naj bo to med pogovorom ali branjem knjige ali gledanjem filma. Predlogi za izboljšanje in možnosti za upravljanje družbe so velikokrat povezani s tehnologijo in njenim vplivom na upravljanje družbe. Te ideje izoblikujejo naše razmišljanje in naše predstave o svetu in njegovih neskončnih vprašanjih. Veliko se s temi idejami srečujemo v znanstveni fantastiki, saj nam ta zvrst daje vpogled v to, kako bi se človek in civilizacija naj razvila v prihodnosti ali po kakšnem tehnološkem napredku. Tako bom v tej nalogi predstavil civilizacije iz znanstvenofantastičnih filmov, njihove vrednote, kulturo, zakone in skušal pojasniti, na kaj nas opozarjajo.

Ideja za nalogo se je porodila ob branju knjige *Živalska farm*, v kateri je bila predstavljena sestava družbe, njene dobre in slabe lastnosti. Nato pa sem si ob ogledu filma *Fahrenheit 451* zamislil nalogo, s katero bi preučil civilizacije enega mojih najljubših žanrov - znanstvene fantastike.

Z znanstveno fantastiko sem se do sedaj srečeval v knjigah, filmih, televizijskih serijah in video igricah. Pri tem me je pritegnilo, da je predstavljeno, kako se bodo ljudje in družba razvili. Navdušilo me je, kako so si avtorji zamišljali, kako se bo razvijala družba in kako tehnologija.

Znanstvenofantastična dela me niso zanimala samo zato, ker bi si z njimi krajšal čas, ampak ker sem zaznal, da predstavljajo paralele z resničnim svetom. Predstavljajo preminule ali še obstoječe civilizacije v drugem kontekstu. Ni odkrito predstavljeno, da gre za paralele resničnih družb, vendar jih je mogoče prepoznati, kot na primer pri Imperiju v *Vojni zvezd*, kjer je možno prepoznati značilnosti nacistične Nemčije in režim v stalinistični Sovjetski zvezi.

Menim, da ljudje običajno razumejo znanstveno fantastiko predvsem kot delo, ki je namenjeno zabavi, da pa ga nekateri tudi razumejo bolj filozofsko, saj v njih vidijo posnemanje različnih civilizacij in prepoznavajo sporočila.

2 NAMEN NALOGE

V tej nalogi želim predstaviti civilizacije iz znanstvenofantastičnih del v izbranih filmih in seriji in predstaviti njihov ustroj, ideje in predloge, ki jih lahko najdemo v njih, saj predpostavljam, da imajo civilizacije v obravnavanih znanstvenofantastičnih delih globlji pomen, torej da presegajo željo kratkočasiti ljudi. Preučil bom značilnosti posamezne civilizacije in možne paralele z resničnimi, sodobnimi ali že propadlimi civilizacijami. Dokazati želim, da je v vsakem obravnavanem delu moč najti sporočilo in se iz njega nekaj naučiti o nas in naši družbi.

Želim, da bi ljudje, ki bodo brali nalogo in slišali predstavitev, razumeli večplastnost znanstvenofantastičnih del in bi nanje znali gledati tudi drugače, in sicer da bi v njih videli neke vrste možnost, da se naučijo, kaj je prav in kaj narobe, kaj bi se lahko zgodilo, če bomo dopustili, da se v družbi razširijo dejavnosti, ki škodijo.

3 HIPOTEZE

Na osnovi zastavljenih ciljev predvidevam, da so obravnavana znanstvenofantastična dela

- komentar na sodobno in preteklo družbo in
- kritika nekega družbenega sistema.

Predpostavljam tudi, da obravnavana znanstvenofantastična dela

- svobodo prikazujejo kot nevarnost;
- predstavljajo napake civilizacij;
- da imajo izobraževalno vlogo, saj nas učijo o napakah, tako da lahko nato predvidevamo, kaj bi se zgodilo, in ponujajo rešitve, torej

- da znanstvenofantastična dela ne služijo le zabavi, ampak imajo tudi globlje bistvo.

4 METODOLOGIJA RAZISKOVANJA

Najprej v nalogi s pomočjo literature, spletnih virov in člankov predstavim pojme, ki jih obravnavam v nalogi: znanstvena fantastika, civilizacija, politični sistemi. Nato v nalogi predstavim pomen znanstvene fantastike in njenih tem. Zastavim si hipoteze.

V nadaljevanju sem uporabil metodo opazovanja vsebine in kritične analize filma. Z njima sem predstavil pet del znanstvenofantastične kinematografije oziroma civilizacije predstavljene v njih. Opisal sem njihove značilnosti, sestavo in ustroj družbe.

Prepoznane značilnosti vseh civilizacij sem nato predstavil in primerjal. Preveril sem hipoteze.

5 ZNANSTVENA FANTASTIKA

Ob pojmu znanstvena fantastika pomislimo na tehnološki napredek, ki je povezan z raziskovanjem vesolja. Na misel nam pridejo laserji, roboti, umetna inteligenca, vesoljske ladje in še. Znanstvena fantastika se pojavlja v različnih žanrih, tako v literaturi kot tudi v filmu.

Izraz znanstvena fantastika, angl. science fiction, je prvi uporabil Anglež William Wilson 1851. leta (Kordigel 1994: 5). Literarni pojem je dobil svojo definicijo leta 1929, kjer so novi tip povesti, ki prepleta znanstvena dejstva z napovedovanjem prihodnosti, do takrat poimenovan 'scientifiction', poimenovali 'science fiction' (Kordigel 1994: 5). Takratni avtorji takih del pa so bili Edgar Alan Poe, Jules Verne, H. G. Wells. Taka vrsta literature se je pojavljala že prej. Do takrat pa so se v literaturi za taka dela pojavljala imena *tales of the strange, wondrous discoveries, utopian romances* (Kordigel 1994: 5). Tovrstna dela so se pojavljala že prej v zgodovini. Helen Klus¹ v članku *Imagining the future: Why society needs science fiction* (Klus [splet], 2019) navaja, da ima tudi večina verskih besedil elemente znanstvene fantastike, posebej tista, ki opisujejo oblikovanje in uničenje sveta oziroma vesolja. Po mnenju Klusove so starejša dela znanstvene fantastike postavljena v sedanost, kar je povezano z dejstvom, da so v preteklosti bila mnoga področja na Zemlji neraziskana. Dela iz tedanjega časa so se bolj ukvarjala z družbenimi vprašanji kot z znanstvenimi problemi, saj jih še takrat ni bilo toliko. Prvi roman, ki je omenjal raketno potovanje v vesolje je napisal Cyrano de Bergerac sredi 17. stoletja. V 18. stoletju je Voltaire o Zemlji pisal s stališča naprednega vesoljca oziroma bitja iz drugega solarnega sistema. V 19. stoletju je Mary Shelley opozarjala na nevarnost znanosti, Jules Verne je povzdigoval znanstvenike, H. G. Wells pa je kasneje znanstveno fantastiko uporabil za to, da je kritiziral družbo in napovedoval prihodnost (Klus [splet], 2019). Znanstvenik in avtor znanstveno fantastičnih del Isaac Asimov je povzel bistvo znanstvenofantastičnih del in zapisal, da so znanstvenofantastična dela »bistvena za našo rešitev, če nas je sploh mogoče rešiti« (Klus [splet], 2019).

¹ Dr. Helen Klus je doktorirala iz fizike, astronomije in filozofije na univerzi v Southamptonu in dela v Royal Astronomical Society. Piše za britanski 'Observer' in 'Guardian'.

Prvi znanstvenofantastični film je nastal leta 1902. To je bil triminutni film, ki ga je ustvaril francoski iluzionist in filmski režiser George Méliès in je nosil naslov *Le Voyage Dans La Lune* oziroma *Potovanje na Luno* (Scififilmhistory [splet], 2019).

5. 1 Zakaj je znanstvena fantastika pomembna

Znanstvena fantastika je pomembna, saj piše o svetovih, ki bi lahko obstajali. Omogoča nam, da presojujemo naš položaj v vesolju in si zastavljamo temeljna vprašanja o tem, kaj je res, kaj je bistvo. Znanstveno fantastična dela lahko navdihujejo ljudi, da postanejo znanstveniki. Klusova navaja (Klus [splet], 2019), da so nekateri sodobni znanstveniki navedli, da so jih v mladosti navduševala dela Julesa Verna, na primer Edwina Hubbla, ki je dokazal obstoj galaksij izven Mlečne ceste. Teoretičnega fizika Michia Kakuja² je v mladosti navduševala nadaljevanka *Flash Gordon*³.

Znanstvena fantastika pa ima še eno pomembno vlogo, ki je morda tudi najpomembnejša. Je edini žanr, ki opisuje, kako drugače bi lahko funkcionirala družba. Omogoča nam, da si predstavljamo našo prihodnost. Daje nam tudi možnost, da se lahko izognemo družbi, ki si je ne želimo.

Tudi sociolog Daniel Hirschman⁴ znanstveni fantastiki pripisuje več vlog (Why sociology needs science fiction [splet], 2019: 2,3). Po njegovem mnenju znanstvena fantastika omogoča, da razumemo sedanost, je rezervoar, kot navaja, 'ekstremnih' nasprotij. Kot primer slednjega navaja delo *The Man in the High Castle*, ki prikazuje današnje ZDA v svetu, v katerem so nacisti zmagali v II. svetovni vojni. Kot tretjo vlogo znanstvene fantastike Hirschman navaja, da znanstvena fantastika prikaže alternativne modele sedanje družbe, na primer afriška super

² Michio Kaku je ameriški znanstvenik, teoretični fizik in avtor več del, s katerimi je približal znanost širšim množicam (Michio Kaku [splet]).

³ *Flash Gordon* je televizijsko delo in film o športniku, ki se s prijatelji odpravi na planet Mongo, kjer se spopadajo s tiranom, da bi rešili Zemljo (*Flash Gordon* [splet]).

⁴ Daniel Hirschman je profesor sociologije na Brown University, Rhode Island (Daniel Hirschman [splet]).

moč se izogne kolonializmu in ima v 21. stoletju pomembno globalno politično vlogo. V povezavi s tem nam znanstvena fantastika nudi navdih, da si predstavljamo pravičnejšo družbo. Kot zadnje Hirschman pravi, da znanstvena fantastika lahko sociologom, ki jih zanimata politična kultura, predstavlja koristen mikrokozmos razprav, ki jih sprožijo znanstvenofantastična dela.

Philip Schwadel⁵ v svojem prispevku *Grokking Modernity (Why sociology needs science fiction* [splet], 2019: 5) pravi, da so znanstvenofantastična dela polna socioloških tem in da igrajo pomembno vlogo, saj spodbujajo ljudi, da razumejo družbo. Nekatera dela obravnavajo teme, ki so zanimive za več kultur, saj se lotevajo vprašanj spolne identitete in rasnih vprašanj, neenakosti nasploh.

⁵ Philip Schwadel je profesor sociologije na Brown University, Rhode Island (Philip Schwadel [splet]).

6 CIVILIZACIJA IN POLITIČNI SISTEMI

6.1 Civilizacija

Beseda civilizacija izhaja iz latinske besede *civilitas* in pomeni vljudnost in uglajenost. Slovar slovenskega knjižnega jezika navaja, da je civilizacija »skupek dosežkov, vrednot človeške družbe, zlasti glede na znanstveni in tehnični napredek« in »posebna oblika duhovnega, materialnega in socialnega življenja kakega naroda ali skupine narodov« (SSKJ [splet], 2019).

Pojem civilizacija so začeli uporabljati v 18. stoletju, danes pojem zajema različne načine materialnega, intelektualnega in moralnega razvoja skupnosti, je torej »skupek znanj, običajev, miselnih in umetniških prepričanj ter nadzora, do katerih se je neka družba dokopala v boju proti naravnim in družbenim silam« (Wikipedia [splet], 2019).

6.2 Država

Moderna država je geografsko-politična tvorba, ki ima svoje ozemlje, prebivalstvo, to ima neko vlogo pri upravljanju države, in država ima tudi suvereno oblast (Barle-Lakota 2004: 150). V državi veljajo pravila in hierarhičnost vlog. Moderna država je »zgodovinsko določena oblika organizacije moči oziroma zgradbe oblasti« (Prav tam). Država posega v gospodarstvo, kulturo, socialno politiko, šolstvo in še druga področja. Bistvena značilnost države je njena suverenost. Suverenost pa je »vrhovnost, nedeljivost, neomejenost; pomeni, da je državna oblast najvišja in najmočnejša oblast v družbi« (Prav tam).

6.3 Politični sistemi

Oblast omogoča nadvlado enim nad drugimi, omogoča tudi vzdrževanje določenega družbenega reda. Oblast izvaja bodisi posameznik bodisi ljudstvo prek zakonodajne, izvršne in sodne oblasti. V demokratičnih družbah je dosledno izpeljana delitev oblasti, s čimer naj bi preprečili zlorabo oblasti (Bezenšek 1998: 61). Oblastnike sicer pogosto predstavlja manjša skupina ljudi.

Politični sistemi se razlikujejo glede na odnos med državno oblastjo in ljudstvom oziroma prebivalstvom. Glede na to, koliko lahko ljudstvo vpliva na oblikovanje in izvajanje državne oblasti ločimo dve osnovni obliki političnih sistemov: demokracijo in avtokracijo; slednjo delimo še na avtoritarno državo in totalitarizem (Barle-Lakota 2004: 151).

6.3.1 Demokracija

V demokraciji je državna oblast izvoljena in zamenljiva. Ljudje imajo enake pravice, imajo tudi pravico oblikovati oblast in institucije. Imajo volilno pravico. Vsak državljan lahko posega v delovanje političnega sistema in odloča o javnih zadevah (Barle-Lakota 2004: 152).

6.3.2 Avtoritarna država

Avtoritarna država omejuje temeljne in politične pravice. Sodelovanje državljanov pri oblikovanju oblasti je omejeno. Volitve so bolj obred, ki ustvarja vtis, da državljanji sodelujejo pri oblikovanju oblasti in da jo podpirajo. V totalitarni državi je po navadi le ena stranka. Avtoritarna oblast skuša obvladati celotno družbo in jo usmerja k zastavljenim ciljem (Barle-Lakota 2004: 152).

6.3.3 Totalitarizem

V totalitarni državi ne spoštujejo človekovih pravic. V taki državi je ena sama državna partija, ki nadzoruje celotno družbo. Za ohranjanje totalitarnega sistema je potreben boj proti sovražniku, slednjega pa predstavlja vsak, ki se ne strinja z oblastjo oziroma jo kritizira (Barle-Lakota 2004: 152). Nad državljanji se izvaja nasilje, ki ga upravičujejo s tem, da so to sovražniki, ki ogrožajo državo in doseganje ciljev oblasti (Prav tam).

7 ZNAČILNOSTI CIVILIZACIJ V OBRAVNAVANIH ZNANSTVENOFANTASTIČNIH DELIH

V raziskovalni nalogi obravnavam več znanstvenofantastičnih del, in sicer Fahrenheit 451, District 9, Blade Runner, Vojna zvezd, Zvezdne steze. Vsa obravnavana dela, ki sem jih izbral, so filmi, nekateri izmed njih so nastali na osnovi knjižnih predlog. Pri filmu Zvezdne steze sem upošteval le prvotno serijo in pri Vojni zvezd le prvo trilogijo.

7.1 Fahrenheit 451

7.1.1 Podatki o filmu

Leto: 2018

Država: Združene države Amerike

Režiser: Ramin Bahrani

Igralci: Michael B. Jordan, Michael Shannon, Lily Singh, Martin Donovan...

Knjižna predloga: Fahrenheit 451, napisal Ray Bradbury

Slika 1: Fahrenheit 451 (2018) (Vir: Fahrenheit 451[splet]).

7.1.2 O vsebini

V prihodnosti (1999), film namreč temelji na literarnem delu, ki je nastalo leta 1953, po drugi državljanski vojni v Združenih državah Amerike, pride na oblast diktatura, ki nadzira vsak vidik življenja svojih podložnikov in preganja knjige, ki jih vidijo kot vesplošno bolezen, ki okuži misli in povzroča nemir. Razvoj tehnologije omogoča, da so hiše narejene iz nevnnetljivih materialov in gasilci niso več potrebni za gašenje požarov, kot smo jih vajeni v našem času, pač pa njihova naloga postane začenjanje požarov in zažiganje knjig. Oblast omogoča branje samo preko omrežja, podobnega današnjemu internetu imenovanemu 'Devetka'. Tam smejo brati le tri knjige, in sicer delo Moby Dick, Sveto pismo in K svetilniku. Jegulje imenujejo ljudi, ki berejo knjige. Jegulje so globoko osovražene med prebivalstvom, večinoma zaradi državne propagande. Sistem namreč trdi, da so jegulje zlobneži, ki hočejo uničiti mir in stabilnost. Te ideje, tako je prepričana oblast, ki je poimenovana 'Ministrstvo', bi jegulje dobile iz prepovedanih knjig.

7.1.3 Kratka obnova

Junak zgodbe je gasilec Guy Montag, ki je gasilec, ker je bil gasilec tudi njegov oče. Zaradi vzgoje in tradicije verjame v vrednote diktature, hkrati pa ga knjige vseeno privlačijo. Njegov nadrejeni je kapitan Beatty, ki je včasih bil jegulja, nato pa je postal gasilec. Razlog za njegov obrat je, ker ni sprejel različnih in nasprotnih stališč, ki jih lahko najdemo v knjigah. Montag spozna jeguljo Clarisse, ki mu pokaže svet knjig in mu predstavi resnično naravo jegulj in njihovo poslanstvo. Zaradi tega začne Montag dvomiti v oblast in v svoje delo. Želi se pridružiti skupini jegulj, ki delujejo tako, da si zapomnijo cela besedila knjig. Montag želi pomagati uporniku, ki poskušajo ohraniti informacije preko živali. Ta skupina jegulj je zakodirala podatke v DNA ptice, ki jo želijo poslati v Kanado, kjer bi znanstveniki lahko prišli do informacij, ki jih prenaša ptica. Montag se mora soočiti s kapitanom Beattyjem in se znajde na begu. Kapitan ga ujame in v napadu jeze ubije, vendar Montagu uspe prej spustiti ptico, ki se pridruži veliki jati drugih ptic na poti v Kanado.

7.1.4 Značilnosti civilizacije

Družba se deli na vodilne državljane, državne uslužbence, 'gasilce', državljane in 'jegulje', ki jih vidijo kot kriminalce in ki nimajo pravic. Jegulje imenujejo ljudi, ki berejo knjige. Jegulje so globoko osovražene med prebivalstvom, večinoma zaradi državne propagande. Sistem namreč trdi, da so jegulje zlobneži, ki hočejo uničiti mir in stabilnost.

Državljanje vlada nadzira s 'spalnimi tabletami'. To je droga, ki jo prebivalci dobijo od vlade, da bi oblast lažje nadzirala življenje prebivalcev. 'Spalne tablete' nekako ohromijo človekov um, da je njihovo dojetje resnice poškodovano oziroma da je lažje vplivati naje. Tablete ohromijo njihovo samostojno razmišljanje. Od tablet so lahko prebivalci odvisni. Uživanje je omogočeno vsem, ni obvezno. Torej prebivalci tablete lahko uživajo, so jim dostopne, a jih ne opozorijo na to, kakšen učinek imajo. Prebivalstvo tudi nadzirajo s pomočjo varnostnih kamer, s katerimi jih opazujejo ves dan. Vlada tudi poskuša zbrisati ves spomin na preteklost (posebej državljansko vojno).

7.1.5 Vrednote, nagrajevanje in kaznovanje

Oblastniki si prizadevajo, da bi več ne bilo knjig, da bi lahko bilo vse pod nadzorom oblasti. Branje knjig je nezakonito, vse, ki berejo knjige, jih žaljivo označijo za 'jeguljo'.

Večinoma 'jegulje' kaznujejo tako, da jih vlada pošlje v umobolnico ali v zapor ali pa jim izbrišejo spomin. Vlada teži k uničenju knjig, ki jih vidijo kot 'problematične' in bi lahko izzvale v bralcih čustva, ki nasprotujejo vrednotam oblasti.

7.1.6 Komentar

Fahrenheit 451 predstavlja kritiko cenzure in avtokracije, obe temi sta predstavljeni zelo obširno in nam dajeta vpogled v svet brez literature in brez svobode.

7. 2 District 9

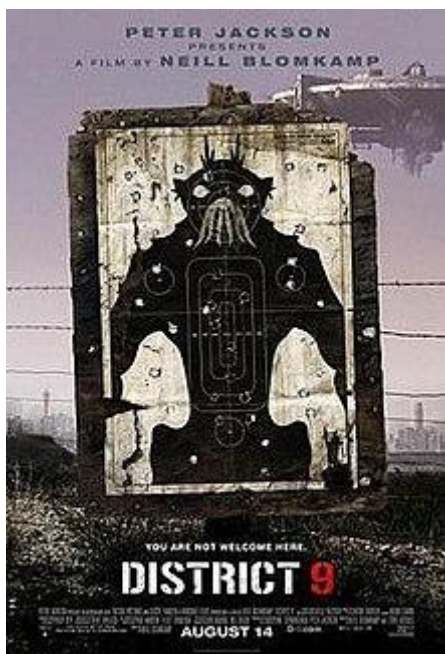
7.2.1 Podatki o filmu

Leto: 2009

Država: Združene države Amerike, Nova Zelandija, Južnoafriška republika

Režiser: Neill Blomkamp

Igralci: Sharlto Copley, Jason Cope, Robert Hoobs...

Slika 2: District 9 (Vir: District 9 [splet]).

7.2.2 O vsebini

Alternativnega leta 1982 v Johannesburgu v Južnoafriški republiki pristane vesoljska ladja, ki v sebi skriva milijon sestradanih vesoljcev. Kot razlog nesreče je navedena bolezen, ki je ubila vladajočo kasto in za sabo pustila le delavce ali 'dron'. Njihova civilizacija je zelo razvita in ima zelo napredno vesoljsko tehnologijo (orožje, vesoljske ladje). Urejena je v kastah, vodilna kasta nadzira 'drone'. Neljudje ali rakci jih imenujejo ljudje. Vesoljci so

večinoma mesojedi, prav posebej obožujejo pa mačjo hrano, ki na njih deluje kot droga. V filmu je bilo tudi prikazano, da njihovo gorivo spreminja ljudi v drone, kar lahko tudi pomeni, da so vsi droni lahko v resnici spremenjeni ljudje.

7.2.3 Kratka obnova

Zgodba sledi MNU-operativcu Wilkesu van de Merweu, ki je birokrat zaposlen pri tej orožarski korporaciji. Ta dobi nalogo izseljevanja vesoljske populacije iz Območja 9 v bolj kontrolirano območje. Pri tem naleti na enega izmed Vesoljcev, ki kaže višje znake inteligence, Christopherja Jonshona. Tam pride tudi v stik z vesoljskim gorivom, ki ga spremeni v enega od Vesoljcev, vsaj delno. V zatočišče pred MNU gre v Območje 9 in tam izve, kakšne grozote izvaja MNU nad vesoljsko populacijo. Tam se tudi spoprijatelji s Christopherjem in skupaj vlomita v bazo MNU in vzameta več vzorcev goriva. Ko jima uspe pobegniti varno nazaj v Območje 9, tam Wilkus vidi, da je Christopher hranil motor za ladjo in ga nato transportirata do ladje, ki jima jo uspe zagnati, vendar Wilkus pade nazaj na tla. Film se zaključi s pogledom na odhod ladje in Wilkusa, ki še vedno čaka na Zemlji, zdaj čisto spremenjen v Rakca.

7.2.4 Značilnosti civilizacije

Družbo predstavljajo žuželkasti vesoljci in hrošči z dvema nogama, ki pridejo na Zemljo. Pri njih je kot v panju, ladja je kot mravljišče. Pristanejo v Južnoafriški republiki, kjer jih ljudje sprejmejo kot begunce in kjer zaprosijo za azil. Delo predstavlja neke vrste komentar na begunsko krizo.

Vesoljska civilizacija živi v kastnem družbenem sistemu, vodilna kasta upravlja delovanje vesoljske ladje, vse orožje in napredno tehnologijo. 'Dron' ali spodnja kasta pa opravljajo vsa druga dela, brez vodilne kaste so zelo neorganizirani in agresivni.

7.2.5 Vrednote, nagrajevanje in kaznovanje

Med preostalim vesoljskim prebivalstvom se je razvila družba brez pravil in moralnih načel, med človeškim prebivalstvom pa je splošno pravilo Vesoljcev to, da se jim je treba izogniti in jih ločevati od svojega prebivalstva.

7.2.6 Komentar

Delo predstavlja kritiko na begunsko krizo, kar je podkrepljeno z dejstvom, da enako kot v našem svetu, ljudje zavračajo tujce in jih namestijo v nehumana prebivališča in jih ločujejo od sebe. Edini stik z ljudmi doživljajo Vesoljci ob pomoči prostovoljcev in v trgovanju z nigerijsko mafijo, ki jih izkorišča za svojo tehnologijo.

7. 3 Blade Runner (Iztrebljevalec)

7.3.1 Podatki o filmu

Leto: 1982

Država: Združene države Amerike

Režiser: Ridley Scott

Igralci: Harrison Ford, Rutger Hauer, Sean Young...

Osnova: Ali androidi sanjajo o električnih ovcah, napisal Philip Kindred Dick

Slika 3: Blade Runner (Iztrebljevalec) (Vir: Blade Runner [splet]).

7.3.2 O vsebini

Zgodba se odvija v Los Angelesu alternativnega leta 2019, v katerem je človeštvo razvilo tehnologijo, ki omogoča proizvodnjo človeku podobnih robotov "Replikantov", ki so namenjeni večinoma upravljanju človeku nezaželenih del, kot recimo delo na vesoljskih postajah ali gradnja hiš. Družba ima obliko alternativne, razvitejše Amerike (ZDA), z enakimi pravili, zakoni in kulturo.

7.3.3 Kratka obnova

Zgodba se odvija v Los Angelesu, alternativnega leta 2019. Večina sveta je poseljena in vsa večja mesta so preposeljena in polna najrazličnejših oglasov. Iztrebljevalec po imenu Rick Dekard ima nalogo 'upokojiti', to pomeni onesposobiti, ugasniti, štiri replikante, ki so ilegalno prišli na Zemljo, z namenom, da si podaljšajo življenjsko dobo. Na svojem iskanju spozna najnovejšo verzijo replikanta, po imenu Rachel, ta ima vcepljene lažne spomine, ki jo držijo v prepričanju, da je človek. Šele po dolgem izpraševanju Dekard ugotovi, da to ni človek. Dekard nato ugotovi, da je Rachel povezana s pobeglimi replikanti in da jo mora 'upokojiti', vendar se nato iz čustvene navezanosti nanjo odloči, da tega ne bo storil. Dekard nato po daljšem zasledovanju in boju ubije vse pobegle replikante.

7.3.4 Značilnosti civilizacije

Civilizacija v tem filmu je kapitalistična in kastno urejena, in sicer se deli na ljudi in replikante (robote, ki oponašajo ljudi), ki jih proizvaja podjetje Tyrell. Podjetje Tyrell in dr. Eldon Tyrell imajo ekonomski monopol. Življenjska doba replikantov je 4 leta, saj bi drugače lahko razvili čustva in postali nestabilni. Iztrebljevalci so posebni agenti, ki lovijo prestare replikante in jih 'upokojijo'. Replikanti delajo vsa težavna dela in so spodnja kasta v sistemu. Večina ljudi se je preselila na tuje planete, ki jih varujejo vesoljski marinci (v filmu je veliko oglasov za vesoljske kolonije).

7.3.5 Vrednote, nagrajevanje in kaznovanje

O sankcijah odloča vlada, ki je sestavljena podobno kot moderna ameriška vlada, ta uporablja tudi moderne zakone, poleg tega pa uporablja tudi zakone, ki so povezani z replikanti (na primer: 4-letna življenjska doba, prepoved delavskih modelov na Zemlji in še). Ti omogočajo, da replikanti ne prevzamejo Zemlje in preostanka človeštva.

7.3.6 Komentar

Film je kritika na človeštvo in njegovo iskanje in hkrati odvrčanje popolnosti, kar je vidno pri izkoriščanju in odvrčanju replikantov, ki so moderna verzija sužnjev.

7. 4 Vojna zvezd

7.4.1 Podatki o filmu

Leto: 1977 (IV), 1980 (V), 1983 (VI)

Država: ZDA

Režiser: George Lucas (IV), Irvin Kershner (V), Richard Marquand (VI)

Igralci: Harrison Ford, Mark Hamill, Carrie Fisher, James Earl Jones

Slika 4: Vojna zvezd (Vir: Vojna zvezd [splet]).

7.4.2 O vsebini

Vojna zvezd zaradi svoje obširnosti ni enovit sistem. Franšiza⁶ je sestavljena iz osmih filmov (do zdaj), gre za boj med dobrim in zlim. Zgodba vključuje tudi več različnih družbenih sistemov, ki imajo vsak svoj sistem vladanja podložnikom. Prvi dve trilogiji sledita Anakinu Skywalkerju, ki začne zgodbo kot suženj na puščavskem planetu Tatooinu in po pomoči Jedijskega viteza sam postane Jedi in uide slabi usodi, ki bi ga sicer čakala na Tatooinu. Po času, ki ga je preživel na mestnem planetu Coruscanta, pa odkrije drugo stran 'sile', njeno temno stran. Čez čas se je obrnil in se pridružil bivšemu senatorju Palpatinu in je postal Darth

⁶ Franšiza ali angl. franshize je serija filmov, ki imajo isti ali podoben naslov in iste osebe (DCO [splet]).

Vader. Zgodba vključuje veliko različnih sistemov, vsak ima svojo filozofijo in način vladanja (imperij, republika, federacija ...), med njimi je najboljše opisan Galaktični Imperij.

7.4.3 Kratka obnova

Star Wars je svet mnogih različnih bitij (ljudje, droidi, humanoidni vesoljci itd.). To vesolje obsega raznolike planete, sončne sisteme, galaksije, ki pa so na začetku demokratično vodeni, s predstavniki različnih planetov v senatu. Vsa bitja povezuje 'sila', ki jo proizvaja vsako živo bitje, nekatera bitja, v katerih je 'sila' močnejša in jo lahko nadzorujejo, so del viteškega razreda Jedijev ali Sithov. Gre za boj med dobrim in zlim, v katerem vitezi Jediji nadzorujejo 'silo' z duševnim mirom (ki ga dosegajo tudi z nenavezanostjo), medtem ko Sithi uporabljajo za nadzor 'sile' strah in agresijo.

Zgodba sledi družini Skywalker. Aniken Skywalker zgodbo začne kot otroški suženj, postane vitez Jedi, vendar ga zaradi prepovedane ljubezni premaga temačna stran sile in postane pglavitni negativni lik Darth Vader. Njegova otroka, Luke in Lea, katerih obstoj mu nekaj časa prikrijejo, postaneta njegova pglavitna nasprotnika, s pomočjo njegovega jedijskega učitelja Obi Wan Kenobija, vse do konca, ko Darth Vader umre. Prestopi pa nazaj med viteze Jedi in premaga imperatorja Palpatina, ki je uničil republiko in uvedel imperij.

7.4.4 Značilnosti civilizacije

Vojna zvezd zaradi svoje obširnosti ni enovit sistem. Gre za boj med demokracijo (tako imenovano Republiko) in diktaturo (tako imenovanim Imperijem).

Člani družbe se v originalni trilogiji delijo na: Imperijce (prebivalce in uslužbence Imperija) in upornike, ki se zaradi različnih razlogov borijo proti imperijskemu nadzoru. Imperij je diktatura, ki nadzira vsak vidik življenja njenih prebivalcev. Imajo tudi veliko vojsko, ki deluje kot varnostna sila v celotnem Imperiju. Vodenje Imperija je organizirano okoli imperijskega senata, ki je v veliko značilnostih podoben bivšemu republiškemu senatu, le da se osredotoča na Imperatorja, ki je samooklicani vodja Imperija. Vse, kar Imperator ukaže, je

izvedeno, on je diktator. Večina prebivalstva ne želi več imperijske oblasti, vendar jim jo vsili imperijska vojska.

Kakovost življenja se razlikuje glede na lokacijo kolonije (največja kakovost je v notranji galaksiji, najmanjša pa na obrobju). Ljudje so tudi pod stalnim nadzorom Imperijskega varnostnega biroja (ISB) (Imperial security bureau).

7.4.5 Vrednote, nagrajevanje in kaznovanje

V Vojni zvezd je obširno vesolje, kjer je veliko planetov, planetarnih skupin, ki imajo različne pravice. Glavno sodišče Imperija se nahaja na Coruscantu, ki je glavni planet Imperija. Nekateri zakoni, ki jih uporablja, so videni kot ksenofobični, strah jih je namreč tujcev, v tem primeru Vesoljcev, preferirajo pa ljudi. Sodišča upravlja vlada in uporabljajo politično korektne zakone.

7.4.6 Komentar

Galaktični Imperij je komentar na vse večje diktature in avtokracije iz zgodovine (večinoma na nacistično Nemčijo) in na njihov nadzor, ki zavira in zatira prebivalstvo.

7. 5 Zvezdne steze (Star Trek, 1979)

7.5.1 Podatki o filmu

Leto: 1979

Država: Združene države Amerike

Režiser: Robert Wise

Igralci: William Shatner, Leonard Nimoy, Nichelle Nichols

Slika 5: Zvezdne steze (Vir: Zvezdne steze [splet]).

7.5.2 O vsebini

Zvezde steze so znanstvenofantastična franšiza, ki je dobila že mnogo ponovitev, mnoge filme, serije, ki so bili narejeni o tej zgodbi v vesolju. Dogaja se na vesoljski ladji USS Enterprise v 23. stoletju in zgodba v prvi seriji in prvih filmih sledi kapitanu Kirku in njegovi posadki pri njihovem raziskovanju vesolja, odkrivanju novih vesoljskih vrst, komuniciranju z njimi in širjenju federacijskih vrednot (demokracija, svoboda govora, integracija različnih ras v skupno civilizacijo). Včasih se posadka z novimi vrstami celo zaplete v konflikte, saj se srečujejo tudi z več sovražnimi civilizacijami (Klintonci, Romulanci ...), ki običajno zavračajo demokracijo in altruistična načela, ki jih uporablja Federacija, in raje uporabljajo avtokratična načela in pravila časti. Federacija običajno uporablja pacifistična načela, vendar

je prišlo tudi že do več nasilnih srečanj. Serija je poznana po tem, da postavi zapletena moralna vprašanja, kot so na primer: vrednote avtokracije, vloga rasizma, vloga religije in še.

7.5.3 Kratka obnova

Zgodba sledi kapitanu Kirku, prvemu častniku Spocku in glavnemu zdravniku McCoyu, ki potujejo z vesoljsko ladjo USS Enterprise in raziskujejo vesolje z namenom, da odkrijejo nove civilizacije in kulture, ki bi jih pridružili Združeni federaciji planetov, katere uslužbenci so. Na svojih različnih raziskovanjih naletijo na različne imperije in civilizacije, ki pa zavračajo vrednote Federacije, kot sta demokracija in strpnost. Med njimi so tudi Klingonci, Romulanci.

Družbo v Zvezdnih stezah je povezana v Federacijo. V njihovem vesolju pa obstajajo različne druge civilizacije, ki delujejo tako, da izkoriščajo tuje vrste, recimo neko drugo vesoljsko vrsto. Ko jo odkrijejo, je ne dajo v združbo, ampak jo izkoriščajo kot suženjsko silo, kar pa skoraj nikoli ne deluje prav, saj ta civilizacija postane osovražena po celi galaksiji. Njihove rudarske kolonije običajno propadejo zaradi slabega ravnanja s tujimi vrstami. Druge civilizacije, ki jih USS Enterprise sreča, temeljijo večinoma na izkoriščanju, na rasnem razlikovanju. Različne zgodbe se nanašajo prav na srečevanje z drugimi.

7.5.4 Značilnosti civilizacije

Družba v Zvezdnih stezah temelji na medsebojni komunikaciji in sodelovanju ter sprejemanju različnosti. To sprejemanje različnosti se nanaša predvsem na tuje vrste, druge vesoljske vrste, ki živijo v družbi z ljudmi. Srečanja in sobivanja predstavljajo za vlado veliko odgovornost. Družbi vlada federacija oziroma Združena federacija planetov, ki jo sestavlja več samostojnih planetov in planetarnih zvez. Federacija promovira mirno raziskovanje in deljenje vesolja, skrbi pa tudi za varovanje svojih meja s sofisticiranimi orožji in s tako imenovano Zvezdno floto. Federacija nadzoruje vsako stvar, da bi se jim kot celoti ne zgodilo nekaj slabega, recimo, da bi jih kdo napadel ali pa bi se jim znotraj družbe nekaj zgodilo, saj oni promovirajo združenost in sprejemanje drugačnosti, in ker so enotni, se njim ne zgodi nič

slabega. Večino svojih virov pridobivajo iz kolonij, ki so ustvarjene na tujih planetih, kot recimo rudarska kolonija ali tovarniška kolonija, ki izdeluje različne stvari. Vse skupaj vzdržuje federacijska flota, katere del je tudi USS Enterprise.

7.5.5 Vrednote, nagrajevanje in kaznovanje

Njihov sistem vlade ureja skupno življenje ljudi z Vesoljci, imajo zakone za ljudi in za tuje vrste. Sodišča in drugi pravni organi upoštevajo, da ima vsaka vrsta svoje prepovedi, stvari, ki jih ne sme početi. Zaradi tega je njihov pravni sistem zelo raznovrsten. Sodišče vodi izvoljen 'Glavni sodnik'.

7.5.6 Komentar

Zvezdne steze nam prikažejo, da ne glede na vse, bo sprejemanje premagalo zatiranje. Učijo nas, da moramo vse, ki nam niso podobni ali za katere mislimo, da so manj vredni zaradi 'nepodobnosti', gledati kot sobivalce. Serija ima še več sporočil, med njimi: komentar hladne vojne, vloga miru, strpnosti, moralnosti. Moralnost je med njimi najbolj pojasnjena. V znanstvenofantastičnih delih vse, kar ni človek, nima najboljšega življenja. Pogosto si avtorji zamislijo, da vesoljci napadajo ljudi. Večina serije se ukvarja z vprašanjem moralnosti kolonizacije in pomoči tujim, manj razvitim rasam.

Preglednica 1: Značilnosti civilizacij v obravnavanih znanstvenofantastičnih delih

	Fahrenheit 451	District 9	Blade Runner	Vojna zvezd	Zvezdne steze
Ureditev	avtoritarizem	demokracija	demokracija	avtokracija	demokracija
Pravila družbe	knjige prepovedane	ločenost po vrsti zemeljski zakoni	štiri leta opravljanja replikantov	imperijska ustava	federacijska ustava
Člani družbe	privrženci, civilisti, jegulje	ljudje, vesoljci	ljudje, replikanti	privrženci, uporniki	civilisti
Vrednote Kaj se nagrajuje?	Poslušanje vlade privrženost	Ločenost od Vesoljcev	(niizpostavljeno)	privrženost vladi	strpnost
Kaj se kaznuje?	branje knjig	ni zakonov, ni kazni	kršenje zakonov primer starost	kršenje zakonov primer	kršenje zakonov primer
Način kaznovanja	zapor, umobolnica	zakoni ne obstajajo	ustavitev	zapor usmrtitev	zapor
Komentar na	avtoritarizem	rasizem begunstvo	suženjstvo	avtokracijo	Združene narode
Kaj nas uči?	sami moramo oceniti situacijo	strpnost	o naravi človeka, o njegovih hibah	o napakah avtokracije, militarizma	o možnih posledicah združevanja različnih skupin

8 DRUŽBENA ODGOVORNOST

Znanstvenofantastična dela niso mišljena kot kritika vesoljske družbe ampak kot kritika naše družbe. Vesoljci so pogosto predstavljeni kot zatrti, človek pa kot zatiralec. Človeška rasa je pogosto postavljena nad druge rase. Rasno razlikovanje je v znanstvenofantastičnih delih zelo prisotno. Vse to pa je dobra podlaga za kritičen razmislek.

Naloga o civilizacijah v znanstvenofantastičnih delih nam torej mogoča, da si predstavljamo našo prihodnost. Daje nam tudi možnost, da se lahko izognemo družbi, ki si je ne želimo.

Menim, da moja naloga prispeva k družbeni odgovornosti, saj obenem uči in opozarja na nevarnosti in značilnosti avtokratičnih in demokratičnih družbenih sistemov, ki se sicer pojavljajo v znanstveni fantastiki, so pa lahko reprezentacija preteklih ali sodobnih civilizacij.

V tej nalogi sem se tudi veliko naučil o družbeni odgovornosti v širšem spektru, o nalogah vlade in o vlogi posameznika v družbi in tudi o etničnosti upravljanja širše skupine ljudi (družbe) in s temi spoznanji seznanil bralce naloge.

Razmišljal sem tudi o vlogi svobode v družbi. Ta lahko prinese večjo složnost med ljudmi (znotraj meja zakona in družbene pogodbe) ali večje razlike in nespoštovanje v družbi. V slednje verjame večina avtokratičnih vlad in vladajočih teles. To je v moji nalogi podrobno predstavljeno, saj večina teh del, ki sem jih obdelal, vključuje znake avtokratične vlade (Vojna zvezd, Fahrenheit 451 in Okrožje 9).

Menim, da moja naloga pripomore k razumevanju tako družbenih sistemov, moralnosti kot tudi družbene odgovornosti posameznika.

9 RAZPRAVA

V nalogi sem predvideval, da so znanstvenofantastična dela: komentar na današnjo in preteklo družbo, so kritika nekega družbenega sistema, da svobodo prikazujejo kot nevarnost, da predstavljajo napake civilizacij in imajo izobraževalno vlogo, saj nas učijo o napakah, tako da lahko nato predvidevamo, kaj bi se zgodilo, ter da znanstvenofantastična dela ne služijo le zabavi, ampak imajo tudi globlje bistvo.

1. Znanstvenofantastična dela so komentar na sodobno in preteklo družbo in so kritika nekega družbenega sistema.

To hipotezo lahko potrdim.

Večina civilizacij, ki sem jih predstavil, vsebuje značilnosti modernih ali preteklih civilizacij. Imperij v Vojni zvezd predstavlja nacistično Nemčijo, Federacija predstavlja Združene narode in civilizacija v Območju 9 predstavlja kritiko apartheida, sistem rasnega ločevanja 20. stoletja v Južnoafriški republiki. Civilizacija v Farenheitu 451 pa predstavlja avtokratično ureditev družbe, ki se nanaša na cenzuro, civilizacija v Iztrebljevalcu pa predstavlja razvitejšo ameriško družbo.

2. Znanstvenofantastična dela svobodo prikazujejo kot nevarnost.

Te hipoteze ne morem potrditi in ne morem ovreči.

Obe civilizaciji v filmih Iztrebljevalec (ang. Blade Runner) in Zvezdne steze (ang. Star Trek) ne predstavljata te značilnosti, medtem ko v civilizacije v delih Farenheit 451 in v Vojni zvezd kažeta to značilnost. V Območju 9 pa gre za omejitev svobode, vendar je ni zaznati kot nevarnost, zato v tem primeru ne moremo z gotovostjo trditi, da gre za nevarnost.

V Iztrebljevalcu je svoboda videna kot ena ključnih človekovih pravic, tako kot v večini civiliziranega sveta danes, z izključitvijo replikantov, ki niso videni kot človeška bitja in zato nimajo človekovih pravic. V Zvezdnih stezah pa je svoboda enako videna kot osnovna človekova pravica, le da ni odvzeta nikomur. Imperij v Vojni zvezd pa omejuje svobodo, ki jo vidi kot nevarnost in destabilizacijsko silo, ki jo je treba omejiti, prav tako vidi svobodo tudi 'Ministrstvo' v Farenheitu 451. V Območju 9 pa je svoboda omejena le Vesoljcem, ki so ujeti v Območju 9.

3. Znanstvenofantastična dela predstavljajo napake civilizacij.

To hipotezo lahko potrdim, saj vse civilizacije, ki sem jih predstavil, predstavljajo probleme v družbi in njihove rešitve.

Civilizacija v filmu Farenheit 451 predstavlja civilizacijo, ki je popolnoma podvržena oblastem in njihovim načelom in vrednotam, kot rešitev pa predstavljajo branje, ki omogoči osebno razmišljanje in svobodo mnenja. Območje 9 je kritika sodobnih problemov povezanih z begunsko krizo in s preteklimi problemi apartheida. Zvezdne steze komentirajo predstavijo probleme združitve različnih kultur in vrst. V Vojni zvezd pa lahko prepoznamo probleme avtoritarizma, kot so cenzura, velika vojaška sila, ki jo upravlja en sam, ki ni nikomur odgovoren.

4. Znanstvenofantastična dela imajo izobraževalno vlogo, saj nas učijo o napakah, tako da lahko nato predvidevamo, kaj bi se zgodilo, in ponujajo rešitve.

To hipotezo lahko potrdim.

Iz vsake od obravnavanih civilizacij se lahko nekaj naučimo in lahko tudi predvidevamo, kako se bomo razvili mi kot družba.

V obeh Farenheit 451 in Vojni zvezd se pojavljajo značilnosti avtokratizma, te nikoli niso predstavljene pozitivno in so nam večinoma v svarilo, kako lahko cenzura vpliva na družbo.

Cenzura družbo omami in članom ne dovoli, da razmišljajo kot posamezniki, ti pa začnejo razmišljati, kako se razvija družba, ne pa oni sami.

V filmu *Iztrebljevalec* je predstavljena avtorjeva vizija prihodnosti moderne ameriške družbe in razvoj umetne inteligence ter njen vpliv na sestavo družbe. V *Območju 9* pa nam je predstavljeno, kako bi se razvila družba ob kontaktu z Vesoljci in ob njihovi integraciji v človeško družbo, s strani tuje rase insektoidnih Vesoljcev. To nas uči o napakah segregacije in rasizma. Federacija v *Zvezdnih stezah* medtem uči ravno o napakah prisiljene integracije in o pomembnosti ohranjanja ločenih kultur in predvideva, kaj bi se zgodilo ob človekovi kolonizaciji vesolja.

5. Znanstvenofantastična dela ne služijo le zabavi, ampak imajo tudi globlje bistvo.

Hipotezo lahko potrdim.

Že s potrditvijo večine zgornjih hipotez, lahko potrdim tudi slednjo. Menim, da vsa dela, ki sem jih obravnaval, kažejo globlje razmišljanje o temah in kritiko morale družb, ki jih predstavljajo.

V delu *Fahrenheit 451* je to globlje bistvo v obravnavi tem povezanih z avtoritarizmom in cenzuro. V filmu *Območje 9* je večinoma predstavljena tema o apartheidu, ki je ločeval različne rase, in nas podučí o posledicah takega ravnanja, hkrati pa nas uči o begunski krizi in težavah zaradi nesprejemanja in sovražnosti. V *Iztrebljevalcu* je obravnavan koncept umetne inteligence in suženjstva, ki ga lahko vidimo v replikantih, robotih. V vojni zvezd in *Zvezdnih stezah* so predstavljene civilizacije, ki jih lahko povežemo z že obstoječim (Imperij predstavlja nacistično Nemčijo in Federacija Združene narode) in prepoznamo napake in posledice napak.

Menim da sem bil v predvidevanjih uspešen in da sem ob svojem raziskovanju tudi spoznal nekatere izmed glavnih značilnosti ne le znanstvenofantastičnih civilizacij temveč tudi teh, ki so obstajale v naši realnosti ali še obstajajo.

10 VIRI IN LITERAURA

10. 1 Literatura

Barle-Lakota in drugi. Uvod v sociologijo. Ljubljana: DZS, 2004.

Bezenšek Jana. Družboslovje – Državljska kultura. Ljubljana: DZS, 1998.

Kordigel, Metka. Znanstvena fantastika. Ljubljana: DZS, 1994.

10. 2 Spletni viri

- Blade Runner [splet]. (Povzeto: 13. 11. 2018) Dostopno na naslovu: <https://sl.wikipedia.org/wiki/Iztrebljevalec>
- Civilizacija [splet]. (Povzeto: 27. 1. 2019) Dostopno na naslovu: <https://sl.wikipedia.org/wiki/Civilizacija>
- DCO [splet]). (Povzeto: 2. 2. 2019) Dostopno na naslovu: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/franchise>
- District 9 (Povzeto: 13. 11. 2018) Dostopno na naslovu: <https://www.imdb.com/title/tt1136608/>
- Fahrenheit 451 [splet]. (Povzeto: 13. 11. 2018) Dostopno na naslovu: <https://www.imdb.com/title/tt0360556/> in [https://en.wikipedia.org/wiki/Fahrenheit_451_\(2018_film\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Fahrenheit_451_(2018_film))
- Flash Gordon [splet]. (Povzeto: 3. 1. 2019) Dostopno na naslovu: <https://www.imdb.com/title/tt0080745/>
- Hirschman, Daniel [splet]. (Povzeto: 11. 1. 2019) Dostopno na naslovu: <https://www.brown.edu/academics/sociology/people/daniel-hirschman>
- Imagine the future: Why sociology needs science fiction [splet]. (Povzeto: 4. 1. 2019) Dostopno na naslovu: <http://www.thestargarden.co.uk/Why-society-needs-science-fiction.html>

- Kaku, Michio [splet]. (Povzeto: 11. 1. 2019) Dostopno na naslovu:
https://en.wikipedia.org/wiki/Michio_Kaku
- Klus, Helen [splet]. (Povzeto: 11. 1. 2019) Dostopno na naslovu:
<http://www.thestargarden.co.uk/About.html>
- Philip Schwadel [splet]. (Povzeto: 27. 1. 2019) Dostopno na naslovu:
<https://www.brown.edu/academics/sociology/people/daniel-hirschman>
- Scifilmhistory [splet]. (Povzeto: 27. 1. 2019) Dostopno na naslovu:
<http://www.scifilmhistory.com/>
- SSKJ [splet]. (Povzeto: 27. 1. 2019) Dostopno na naslovu:
<https://fran.si/iskanje?View=1&Query=civilizacija>
- Vojna zvezd [splet]. (Povzeto: 13. 11. 2018) Dostopno na naslovu:
https://sl.wikipedia.org/wiki/Vojna_zvezd
- Why sociology needs science fiction [splet]. (Povzeto: 3. 1. 2019) Dostopno na naslovu: <https://contexts.org/articles/sociology-needs-science-fiction/>
- Wikipedia [splet]. (Povzeto: 27. 1. 2019) Dostopno na naslovu:
<https://sl.wikipedia.org/wiki/Civilizacija>
- Zvezdne steze [splet]. (Povzeto: 27. 1. 2019) Dostopno na naslovu:
https://en.wikipedia.org/wiki/Star_Trek

10.3 Viri slik

- Blade Runner [splet] (Povzeto: 29. 1. 2019) Dostopno na naslovu:
<https://www.imdb.com/title/tt0083658/>
- District 9 [splet] (Povzeto: 29. 1. 2019) Dostopno na naslovu:
https://en.wikipedia.org/wiki/District_9
- Fahrenheit 451 [splet]. (Povzeto: 29. 1. 2019) Dostopno na naslovu:
<https://www.imdb.com/title/tt0360556/mediaviewer/rm3431345152>
- Vojna zvezd [splet] (Povzeto: 29. 1. 2019) Dostopno na naslovu:
<https://www.starwars.com/news/poll-what-is-your-favorite-star-wars-movie>

- Zvezdne steze [splet] (Povzeto: 29. 1. 2019) Dostopno na naslovu:
<https://genius.com/Star-trek-star-trek-opening-lyrics>